

MAXSULOT SIFATI VA SIFATNI BOSHQARISH SOXASIDAGI MILLIY VA XALQARO MUKOFOTLAR VA ULARNING TAHLILI

*Ahmedov B.M. texnika fanlari doktori,
Kadastrlar agentligi Kadastrlar davlat palatasi bo'limi boshlig'i
bm_Ahmedov@umail.uz*

*Kuatova Shahnoza Baxadir qizi
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti,
Metrologiya, texnik jihatdan tartibga solish va sertifikatlashtirish
kafedrasida 2-kurs magistranti
shahnozakuatova@gmail.com*

Annotatsiya: Zamonaviy jahon tadbirkorligi va jamiyatida raqobatning kuchayishi va iste'molchilarning umidlari ortib bormoqda mahsulot va xizmatlarning yuqori sifatini ta'minlash dolzarb muammo hisoblanadi. Sifat bu bozorda muvaffaqiyat va omon qolishning asosiy omiliga aylanadi. Shu nuqtai nazardan, sifatni yanada yaxshilash uchun sifat mukofotlari va ularning qanday o'tkazilishi, baholanishi va sifat mukofoti tanlovlarida qanday qatnashish kerakligi haqida ushbu maqolada ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: sifat, motivatsiya, raqobatbardoshlik, sifatni boshqarish, mukofotlar, tahlillar, tanlovlar, g'oliblar.

Аннотация: В современном мировом предпринимательстве и обществе растущая конкуренция и растущие ожидания потребителей являются актуальной проблемой обеспечения высокого качества продукции и услуг. Качество становится ключевым фактором успеха и выживания на этом рынке. В этом контексте в этой статье мы рассмотрим награды за качество и способы их проведения, оценки и участия в конкурсах на получение награды за качество для дальнейшего повышения качества.

Ключевые слова: Качество, мотивация, конкурентоспособность, управление качеством, награды, анализ, конкурсы, победители.

Abstract

Increasing competition and increasing consumer expectations in modern world entrepreneurship and society is an urgent problem to ensure high quality of products and services. Quality becomes the main factor in success and survival in this market. In this regard, we will consider in this article about quality awards and how they are conducted, evaluated and how to participate in quality award competitions in order to further improve quality.

Keywords: quality, motivation, competitiveness, quality management, awards, analysis, competitions, winners.

KIRISH

Yuqori sifatga erishish va uni saqlab qolish uchun tashkilotlar turli usullar va vositalardan foydalanishadi. Biroq, eng samarali va sifat sohasidagi ulkan yutuqlarni tan olish va rag'batlantirishning tan olingan usullari sifatida sifat sohasidagi mukofotlar amalga oshirilgan. Hozirda rivojlangan chet davlatlarida xalqaro va milliy sifat mukofotlari mavjud va bu sifat mukofotlari davlatning samarali vositasidir. Sifat mukofotlari rivojlanish dominantlaridan biri sifatida aniqlangan tashkilotlarni rag'batlantirish ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar va ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish muhim omil hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida bu kabi sifat mukofotlari joriy qilinmagan. Shu kabi mukofotlarni joriy qilish orqali raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratish va hayot sifatini oshirish muammolarini hal qiladi. Ushbu maqolada biz sifat mukofotlari tarixi, turlari, afzalliklari, ishtirok etish jarayonini ko'rib chiqamiz, muvaffaqiyatli hikoyalar, qiyinchiliklar va sifat mukofotlarining kelajagi haqida ko'rib chiqamiz. Bizning maqsadimiz tadqiqot hisoblanadi, mukofotlarning sifatdagi rolini chuqur tushunish, zamonaviy dunyo va ularning tashkilotlar va umuman jamiyat uchun ahamiyati. Sifat mukofotlarining har biri tashkilotlar va mutaxassislar uchun rag'bat bo'lib xizmat qiladi. Masalan, Toyota kabi yapon tashkilotlarining fidokorona sa'y-harakatlari va rivojlanishi sifat menejmenti vositalari, shu jumladan "etti sifat menejmenti vositalari," Kaizen va Pareto diagrammasi kabi mukofotlar tarixida ham sifat sohalari muhim rol o'ynaydi.

Tashkilotlar va mamlakatlarning sifat harakatidagi ishtirokiga kelsak, hozirgi kunda sifat sohasidagi etakchi mamlakatlardan biri Yaponiya hisoblanadi. AQSh ham bu sohada boy tarixga ega. Evropa mamlakatlarida ittifoqning turli xil sertifikatlash tizimlari va mukofotlari mavjud. Milliy va xalqaro mukofotlar ko'lami va geografiyasi jihatidan farq qiladi. Taniqli sifat mukofotlariga misollar "AQSh Milliy sifat mukofoti" kabi milliy mukofotlar (Baldrige mukofoti), ma'lum bir mamlakat ichidagi sifatni tan oladi, xalqaro mukofotlar, Deming mukofoti jahon darajasidagi sifat asosida e'tibor beradi. Bundan tashqari sifatni yaxshilashga yordam beradigan ajoyib natijalarga erishish, ishlab chiqarish, sog'liqni saqlash, ta'lim va boshqa faoliyat sohaslarida juda katta yordam beradi. Sifat mukofotlari tanlovlarida ishtirok etish va sifat mukofotiga sazovor bo'lishning afzalliklari mukofotlar, tashkilotlar nafaqat yuqori standartga intilishlarini namoyish etadilar, shuningdek, unga erishish uchun faol ishlaydi, ishlash va samaradorlikni oshirish, turli jihatlar va tashkilotning umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Sifat mukofotlari qanday joriy qilinadi va ularga qanday qatnashsa bo'ladi?

O'zbekiston Respublikasi hukumatining sifat sohasidagi mukofotlarini olish uchun har yili o'tkaziladigan tanlov, uning baholash mezonlari Evropa sifat menejmenti jamg'armasi tomonidan ta'sis etilgan nufuzli Evropa mukofoti modeli bilan uyg'unlashgan bo'lib, O'zbekiston tashkilotlariga maqsadli innovatsion rivojlanish, faoliyatni takomillashtirish va raqobatbardoshlikni oshirishning zamonaviy vositasini taqdim etadi.

Mukofot modeli quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- muvozanatli natijalarga erishish;
- iste'molchi uchun yaratilgan qiymatni oshirish;
- strategik qarash, rag'batlantirish va javobgarlikka asoslangan qo'llanma;
- jarayonga asoslangan boshqaruv;
- xodimlar yordamida muvaffaqiyatga erishish;
- ijodkorlik va innovatsiyalarni rivojlantirish;
- hamkorlikni shakllantirish;
- barqaror rivojlanish uchun javobgarlik.

Tanlovga o'z materiallarini taqdim etgan har bir tashkilot O'zbekiston Respublikasi hukumatining sifat sohasidagi mukofotlari uchun tanlov ishtirokchilarini baholash bo'yicha ekspertlar guruhi tomonidan ob'ektiv baholanadi. Ushbu baholash ekspert xulosasi shaklida taqdim etiladi, unda tashkilot faoliyatining ekspertlar tomonidan qayd etilgan kuchli tomonlari, yaxshilanishlarni joriy etish mumkin bo'lgan soha, shuningdek, tanlov ishtirokchisiga o'z darajasini g'oliblar darajasiga moslashtirishga imkon beradigan ball bahosi mavjud bo'ladi. Ushbu usul va strategiyalarning barchasi tashkilotlarga ajoyib natijalarga erishishga yordam beradi.

Sifat mukofotlari tizimlari ba'zi qiyinchiliklarga duch kelishi mumkun, shu jumladan:

- raqamli transformatsiya: raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish davrida ishlab chiqarish, mukofot tizimlari yangi haqiqatlarga moslashishi kerak. Sifatni baholash va raqamlashtirish davrida samaradorlik yangi mezon va usullarni talab qiladi.

- barqarorlik va ekologik jihatlar: zamonaviy barqarorlik talablari va atrof-muhitni muhofaza qilish tashkilotlarga barqarorlik muammolarini qo'yadi. Sifat mukofotlari tizimlari ushbu jihatlarini hisobga olishi va rag'batlantirishi kerak

- global ta'minot zanjirlari: global savdo va global savdoning o'sishi bilan ta'minot zanjirlari, mukofot tizimlari sifat menejmentining murakkabligini hisobga olishi kerak, jahon sahnasida va turli madaniy kontekstlarda.

Sifat mukofotlari tanlovlarida qanday ishtirok etsa bo'ladi:

1. sifatmukofotuz veb-saytidagi ma'lumot kartasini to'ldiradi.

2. Elektron pochta orqali ilova xat bilan kengash kotibiyatiga yuboradi (award@sifatmukofoti.gov.uz.) va qog'ozda:

- tanlovda ishtirok etish uchun ariza (2 nusxa);
- yuridik shaxsning yuridik shaxslarning yagona davlat reyestriga kiritilganligi to'g'risidagi guvohnomaning nusxasi;
- tashkilotning rasmiy nomi, uning joylashgan joyi, yuridik va pochta manzili ko'rsatilgan tashkilot ustavi sahifalarining nusxalari.

Kengash Kotibiyatiga ariza topshirish muddati- 2024 yil 24 martgacha qabul qilinadi. Arizani olgandan so'ng, Kengash kotibiyati unga ro'yxatdan o'tish raqamini beradi. Arizada ko'rsatilgan ma'lumotlarni ko'rib chiqish natijalariga ko'ra, agar tanlov tashkiloti ijobiy qaror qabul qilsa (bundan buyon matnda tanlov ishtirokchisi deb yuritiladi), unga berilgan ro'yxatdan o'tish raqami ko'rsatilgan ariza va tanlov ishtirokchisi maqomini olganligi to'g'risida bildirishnoma elektron pochta orqali yuboriladi. Agar tashkilot salbiy qaror qabul qilsa, ariza beruvchiga tanlovda qatnashmaslik to'g'risida bildirishnoma yuboriladi. Arizani tahlil qilish natijalari bo'yicha tanlov ishtirokchisi maqomini olmagan tashkilotlarning shikoyatlarini ko'rib chiqish apellyatsiya kengashi bo'limi tomonidan amalga oshiriladi. Murojaatlar kengash kotibiyatiga 2024 yil 31 martgacha yuboriladi.

Xulosa

Sifat mukofot tizimlari zamonaviylarga moslashish jarayonida va sifatli o'zgarishlarni rag'batlantirish va eng yaxshisini rivojlantirishga qaratilgan

barcha sohalarda amaliyotchi hisoblanadi. Trendlar va prognozlar kelajakda mukofot tizimlarini yanada innovatsion, raqamli va zamonaviylikka ko'proq yo'naltirilgan bo'ladi. Ushbu o'zgarishlar tashkilotlarga yordam beradi va ajoyib natijalarga erishish va eng yaxshi amaliyotlarni amalga oshirish, bu esa o'z navbatida, butun dunyo bo'ylab iste'molchilar uchun yaxshiroq mahsulot va xizmatlarga olib keladi.

Sifat mukofotlari ularning g'oliblariga etakchi imidjini, yuqori sifatli va raqobatbardosh mahsulotlar yoki xizmatlarni ishonchli ishlab chiqaruvchisi sifatida obro'sini beradi, yangi sheriklar va mijozlarni jalb qilishga, mavjud bozor ulushini saqlab qolish va oshirishga yordam beradi, daromadning o'sishiga olib keladi va shunga mos ravishda yangi biznes imkoniyatlarini ochadi. G'oliblar mukofot emblemasidan o'zlarining firma blankalarida va reklama materiallarida foydalanish huquqiga ega bo'ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sifat menejmenti: 1-jild. Sifatni ta'minlash asoslari. V. N. M. Azarovning umumiy tahririyati ostida: MGIEM, 1999.326 s.ISBN 5-230-16284-8.

2. Inyats.N. Sifatning kichik ensiklopediyasi. - Uch qismda. - 111-qism. - Zamonaviy sifat tarixi / yu.V. Vasilkov va N. N. Aniskina / Per. shorvatskiy L. N. Belinka.M.: RIA standartlar va sifat, 2003.-224 s., il.(Seriya sifat uyi; nashr. 17(26).

3. Kotler F. Armstrong G., Sonders D. Marketing asoslari. M., Spb, K.: Nashr. Wilyams Uyi, 1999 Yil. 1152 p. 39

4. Sifat mukofoti rivojlantirish tarixi // URL:

<https://www.quality.eup.ru/MATERIALY/premii.html>

5. <http://roskachestvo.gov.ru/award/>

6. studfile.nite

7. <https://www.cfin.ru/management/iso9000/awards.shtml>